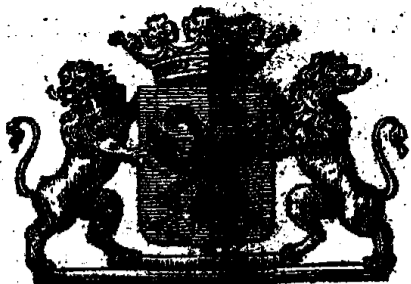


ARNHEMSCHE



COURANT.

Zaterdag

den 24 Januarij.

PETERSBURG, den 25 December.

Volgens berichten van onze armee in Turkije, heerscht in de nabijheid van onze kantonnementen bij voortdurend de grootste rust. Volgens alle tijdingen, lijdt de vijand in zijne winterkwartieren groot gebrek aan levensmiddelen; en daardoor, alsmede door de strenge koude, is de sterfte onder de Turksche troepen buitengemeen toegenomen.

— De Russische dagbladen teekenen als eene merkwaardige bijzonderheid aan, dat de Mahomedaansche ingezetenen van de veroverde vesting Ardaghan, in Klein-Azië, deel genomen hebben aan de verovering der Russische stad. Het was een verheerlijking, en dus op zijnen beklagde niet daar, te zien hoe de Muzelmannen, algemeene bedreiging bevrijdende, tentoonstellen en aanwijzen alsche liederen en Tartaarsche Jansen wisselende explicationen kan, hoort een onafgebroken hurrah roepen van onze troepen en het *Allah* der Muzelmannen. De gansche stad was in beweging. Jonge Turksche ruiters verschenen aan gene zijde van de Kur en begonnen hun wedrennen, tot welks bijwoning de oudsten der stad den bevelhebber en de officieren uitnoodigden. Eene menigte ingezetenen kwamen aan de poorten met muziek en dans. Moederen en kinderen verschenen op hunne huisterrassen, om de gewone vreemde van de Russen en de hunnen te zien. Tot middernacht doorliep de juichende volksmenigte de straten der verlichte stad, onder muziek, dans en het afvuren van geweren.

PARYS, den 19^{den} Januarij.

Er loopen heden geruchten, die eenige waarschijnlijkheid hebben, dat er een nieuw ministerie zal komen, waartoe van de tegenwoordige ministers alleen de heeren *Martignac* en *Portalis* zouden behooren, waarvan de heer *de Polignac* (thans ambassadeur te Londen) voorzitter zou zijn, en hetwelk verder uit vrienden van de priester-partij zou bestaan, bij welke de heer *de Polignac* mede zeer gezien is. Deze wordt morgen reeds te Parijs verwacht.

BRUSSEL, den 20^{sten} Januarij.

Z. M. heeft, bij besluit van den 15^{den} December ll., vernietigd eene resolutie van gedeputeerde Staten der provincie Luik, van den 10^{den} Julij 1828, waarbij de gemeente-besturen werden nitgenoodigd, om hunne staten van begroeping en rekeningen jaarlijks gedurende eene maand ter lezing te leggen.

TWEDE KAMER DER STATEN-GENERAAL.

Zitting van den 21^{sten} Januarij.

Ten bij 2 ure wordt de vergadering geopend. De notulen van de zittingen van 22 en 23 December worden gelezen en goedgekeurd.

De heeren *Duchastel* en *le Hon* verontschuldigen zich bij geschrift over hunne afwezigheid, veroorzaakt bij den eersten door eene zware ongesteldheid, en den tweeden door eene voornams reden.

Zijn ontzagen en worden voorgelezen de navolgende Koninklijke boodschappen: 1^o. ten geleide van de nieuwe redactien, van de ontwerpen van wetten, ter indeeling van de provincien Henegouwen en Luik, in geregtelijke arrondissementen en kantons; 2^o. ten geleide van een ontwerp van wet, ter vervanging van de oude wetgeving door de nieuwe, en wordende in dit ontwerp voorgesteld, ter voldoening aan den wensch der kamer, dat dit afzonderlijk en niet bij het transitoir regt bepaald worde.

Bij de gelegenheid der indiening van dit laatste ontwerp, berigt Z. M. dat Hoogstdezelve met genoegen aan de vergadering kennis geeft, dat, zonder de aanneming van het strafwetboek af te wachten, met den 1^{sten} Januarij 1830 de bereids aangenomen wetboeken en wetten der wetgeving, benevens alle ontwerpen, welke aan de kamer zijn voorgesteld, zullen worden ingevoerd; vertrouwend Z. M. dat het wetboek van strafvordering, en de andere met de nationale wetgeving in verband staande wetten, in de tegenwoordige zitting nog zullen worden aangenomen, en ter conclusie gebracht. Doch ware het, dat de tijd der aanneming van het wetboek van strafvordering, niet mogt toelaten, de invoering op den nu bepaalden tijd gevolg te doen nemen, dan gaf Z. M. de verzekering, dat de invoering der bovengemelde wetboeken en wetten zal plaats hebben, binnen de acht maanden, volgende op die, na het aannemen er ter conclusie brenging van het wetboek van strafvordering.

GEND, den 21^{sten} Januarij.

De *Catholique* berigt heden het volgende omtrent het verzoekschrift tegen het monopolie van het onderwijs: « Wij hebben reeds meer dan de honderd onderteekeningen, waarop wij voor gisteren avond rekenen, en de meeste onderteekenaars hebben ons nog versterking aangekondigd. Wij meenen te moeten berichten, dat de lieden uit den minderen stand even als anderen worden toegelaten; de regten, welke men inroept, zijn aan alle Belgen gemeen. De grooten hebben zelfs niet het meeste belang bij den val van het verfoeijelijke monopolie: de rijke kan

kind aan de officiele besmetting onttrekken; de eenvoudige burger kan daartoe zoo de magt niet. De vrouwen, welke echtgenooten hebben, teekenen niet, maar gene toetreding is eerwaardiger dan die eenen vrouw, welke moeder van een huisgezin is.

Vaders en moeders! het geldt de vraag of uwe kinderen u of den van *Gobbelschroij* (minister van binnenlandsche zaken) toebehooren. Verder meldt de *Catholique*, dat hij nu ook een adres aan de Staten-Generaal, tot herstel van de vrijheid der drukpers, van de jurij en van de afhankelijkheid der regtbanken, alsmede tot afschaffing van het gebed, ter teekening gereed maakt.

NYMEGEN, den 17^{den} Januarij.

In deze stad en omstreken zoo veel gerucht gemaakt hebbende ploegverrij, welke ter het nabijgelegen dorp *Beek* in den nacht van den 21^{sten} den 22^{sten} October des afgelopen jaars heeft plaats gevonden, werd heden ter eerste instantie door de regtbank van correctionele politie alhier beslist, nadat die zaak dezelve in onderscheidene teregtzittingen had been gehouden, waarbij de belangstelling van het publiek in eenen ontzettenden loevloed van menschen telkens doorstraalde.

Elf ingezetenen van *Beek* stonden ter dezer zake, als bewerkers of medeplichtigen van deze vreesde daad, teroet. *Derk Arts* en *Hendrik Groothuizen* werden door den regter het meest schuldig bevonden, en veroordeeld tot eene gevangenis van twee jaren en zes maanden en eene geldboete van vijf en twintig gulden; de overigen werden tot verschillende geldboeten veroordeeld, als: *Jan Peters* tot twee jaren, en eene geldboete van vijf en twintig gulden, *Willem Simons*, *Derk Peeren* en *Matthijs Arts* tot twee jaren, en eene geldboete van acht gulden, *Johannes van Benthum*, *Willem Nelissen*, *Willem Braam* en *Gradus Blaas* tot eene gevangenis van een maand, ieder eene geldboete van acht gulden, en allen, eindelijk, te zamen solidair in de kosten; terwijl de *Heer Peter Simons* werd ontslagen bij gebrek van genoegzaam bewijs.

De daadzaken, welke tot het regtsgeding (hetwelk meer dan eene belangrijke regtsquestie opleverde) aanleiding gaven, waren met zulke verwardende omstandigheden vergezeld, dat men in de negentiende eeuw in het beschaafde Nederland nauwelijks zich iets dergelijks kan voorstellen; maar men zich tot de duistere middeleeuwen meent teruggebracht te zien, waarvan het gebeurde, als een treurig overblijfsel in de jaarboeken der correctionele regtspleging staat opgeteekend.

Het was namelijk in den gemelden nacht ongeveer te twaalf ure, dat, waarschijnlijk ten gevolge eener zamenleving van zekere weduwe M. te *Beek* met eenen gepasporteerden militair, (met wien zij voornemens was een huwelijk aan te gaan) eene menigte volk het huis of de kamer van die vrouw binnen drong, en twee uit dien hoop naar de slaapkamer, van het bed trokken, een touw om het beer deden, en alzoo tot in het achterhuis sleepte; dat men vervolgens haren aanstaanden man aangreep, naar die zelfde plaats sleepte of voortstuwde, en hem, zonder eenige kleeding dan zijn hemd, buiten de deur, een touw om het lijf bond, en, in dien toestand, in het holle van den nacht, op den openbaren weg, voer een ploeg spande, hem vervolgens door slaan en stooten noodzakende, die ploeg, zoo op den openbaren weg als op een stuk bouwland voort te slepen, hetwelk tot in den vroegen morgenstond heeft voortgeduurd.

(Nijmeegsche Courant.)

Mengelwerk.

STATEN-GENERAAL.
(Tweede Kamer.)

Toen de staatsbegrooting voor den jare 1828 werd aangenomen met eene zeer groote meerderheid, tot welke toen ook verschillende heeren behoorden, die anders gewoonlijk tegenstemmen, heeft men elkander in het oor gezegd, dat men zulks dank moest weten aan het gesloten concordaat. Velen hadden moeite, om dit te gelooven. Thans echter bestaat er geen twijfel meer, daar er leden in de Staten-Generaal zijn, die hier voor rondelijk uitkomen. De heer DE GERLACHE heeft met zoo vete woorden gezegd: « Wat betreft de begrooting van 1828; ik heb voor diezelve gestemd, even als sommigen mijner ambtgenooten, in een oogenblik van gevoel, om dank aan het gouvernement te betoonen voor eene weldaad, welke men ons heeft vertoond; maar welke wij nog niet kunnen vinden. In weerwil echter van deze uiterste toegeeflijkheid, heb ik mijne grieven opengelegd, verzoekende en op tijd werkende; ik heb mijne voorwaarden gesteld. Ik heb er niets door gewonnen. Thans redeneer ik niet meer. Ik zal tegen stemmen.»

Indien dit gezegde een commentarie ter uitlegging noodig heeft, kan men dien vinden in het volgende gezegde van den heer SASSE VAN ISSERL. « In de laatste zitting hebben wij, mijne vrienden en ik, gestemd voor de begrooting, welke de dienst regelde van het nu ten einde snellend jaar. Eene streelende begoocheling deed ons denken, dat de regering, van hare dwalingen terug gekomen, verlicht door den geest der eeuw, geleid door de omstandigheden, gereed was om eindelijk te treden op den weg der verpligtingen, door de grondwet voorgeschreven; wij stemden — zeg ik — met vertrouwen. Maar de begoocheling, welke, op dien tijd, onze oogen verblindde, verdwenen zijnde, zien wij alles, wat de toekomst ons voorbereidt, in de schuilhoeken der *intrigue*, en wij zullen er de uitwerkselen onschadelijk van maken, door het palladium van onze vrijheden, het *weigeren der geldmiddelen*.»

Beide Heeren zijn voorstanders van de vrijheid der drukpers, en beklagen zich, dat men dagbladschrijvers opsluit, omdat zij eenen minister

zij het ook om derzelve verderflijke strekking dubbel verdienen, aan gisping en bespotting worden prijs gegeven. En wanneer met der daad de zaak zoodanig wierd opgevat, (en wie staat ons borg voor het tegendeel) dan ware de openbare beoordeeling met wortel en tak uitgerooid en met haar grootendeels het geheele voorregt der vrije drukpers, om niet alleen de natie, maar ook het bestuur in kennis en verlichting te doen vooruitgaan, gelijk ook om tot eene handhaafster der volksvrijheden te strekken.

Maar zullen zelfs de advocaten, als verdedigers der beklagden, wel tegen ligtvaardige vervolging gewaarborgd zijn? De bepaling toch van het ontwerp, dat ook in het openbaar gehouden redevoeringen of opzettelijke openlijke gesprekken *hoonend* en *beledigend* kunnen wezen, — niet slechts voor den Koning, die altijd, voor wat soort van aanranding ook, moet gedekt zijn, — maar zelfs voor *ieder ambtenaar*, zal hen steeds in gevaar brengen, van een uit de menigte derzelve reden tot beklag te geven. Hoe toch zal zoodanige verdediger de bevoegdheid van eenen of anderen tak van plaatselijk, provinciaal of algemeen bestuur kunnen betwisten, om in een gegeven geval, b. v., reglementen te hebben daargesteld, door welke de aan dezelve, bij de grondwet toegekende regten mochten zijn overschreden geworden, en welke men niet te min kracht van wet mogt willen toekennen? Hoe zal hij die bevoegdheid kunnen in twijfel trekken en betoogen, zonder in de hem dreigende beschuldiging te vervallen, van *gehoond* en *beledigd* te hebben, van de openbare rust in de *waagschaal gesteld*, of daartoe *uitgelokt* te hebben, daar hij zelfs meer dan *uitgelokt*, ja *opzettelijk betoogd* heeft, dat dergelijke verordeningen onwettig zijn, en dus op zijnen beklagde niet kunnen toegepast worden.

Ja, onze vertegenwoordigers zullen zich niet veel veiliger in het midden der algemeene bedreiging bevinden.

Het tentoonstellen en aanwijzen van wederregtelijke besluiten, van ministeriele explicationen kan, hoewel ook door dezelve inbreuk op de grondwet is geschied, als *minachting*, *hoon* of *belediging* worden opgevat. En iedere krachtdadige tegenstand of oppositie, welke steeds straft, om zekere aangenomene beginselen te doen algemeen worden, welke in het voorstaan derzelve de daartegen aanlopende gevoelens of de daartegen aandrumschende instellingen als verwerpelijk en verderfelijk afschijnt, — kan ieder oogenblik aan gelijke beschuldigingen onderworpen zijn. Moet niet deze moeilijke toestand alle wezenlijke vrijheid der beraadslagingen uitsluiten; en uit vrees van in de termen eener spitsvondige strafwet te vervallen, het openbaar *tegenspreken* doen veranderen in een stil *wederstreven*, dat zich zal vergenoegen, met een steeds eenvoudige, doch wrevelmoedig en bitter: *Neen!*

Zal ook niet eene der kamers of beide het geval zien plaats grijpen, dat een of meer leden door een verholpen of hooghartigen minister, aan den inhoud van die strafwet herinnerd en aldus door denzelven tot de orde wordt geroepen? En alzoo zal iemand, wien slechts eene raadplegende stem (art. 91 der grondwet) in die vergadering is toegekend, met de daad het hoogste gezag in dezelve kunnen uitoefenen. De Staten-Generaal zijn dan nog wel gedekt door de bepaling van art. 177, houdende, dat zij, wegens misdrijven in het uitoefenen hunner functien, niet in regten kunnen betrokken worden, dan na dat door die vergadering zelve daartoe uitdrukkelijk verlof is verleend. Maar al mogt dit verlof op zoodanige klage: van tot *minachting*, *hoon* of *belediging* *uitgelokt* of de *openbare rust in de waagschaal gesteld* te hebben, niet gegeven worden, — die klage of beschuldiging zelve zoude toch reeds een bevestigend opleveren, dat zich een dreigend en gevaarlijk overwigt van magt deel gevoelen, en de vrijheid der beraadslagingen aan banden zou willen leggen.

Zoodanige wetgevende vergaderingen hebben ongetwijfeld zoo wel, en misschien nog meer gematigdheid en achtbaarheid in het uitbrengen van gevoelens in acht te nemen, (dan ieder andere of het individua zelve. Want aller oogen zijn op dezelve gevestigd, en haar voorbeeld vindt overal invloed en navolging.

Maar wanneer haar zulke strikken worden gespannen, als door de woorden: *minachting*, *hoon*, *belediging* en *uitlokken* geschiedt; wanneer zij, volgens art. 5 No. 2, zich aan de door deze woorden aangeduide misdrijven kunnen schuldig maken jegens de *staats-kollegien*, *regterbanken*, *regters* of *andere gestelde magten en ambtenaren*, *der zake hunner bedieningen*, — dan zal men niet slechts alle onafhankelijkheid, maar ook alle waarheidslievende uitsluiting. Want hoe zal eenig plaatselijk of ander misbruik, of eenige verkeerde aanwending van magt door den trouwhartigen en rechtschapen volksvertegenwoordiger kunnen worden aangevoerd, zonder jegens eenige dier omschrevene kollegien of ambtenaren, gevoelens te kennen te geven; die als *hoonend* of *beledigend* door een derzelve kunnen beschouwd worden. Men kent toch de gevoeligheid onzer regenten, (zoo als wij in een vorig artikel — zie No. 6, — opzettelijk hebben aangewezen) ten opzichte van de beoordeeling hunner daden; als welke zij nog steeds met een zeker soort van heiligheid en onkwetsbaarheid pogen te dekken; eene poging, die zoo eijer-aardig en zoo noodwendig aan het karakter onzer vroegere aristocratie of familieregering verbonden is.

Er wordt niet genoeg acht geslagen op de daadzaak, dat de voornaamste hand, welke de vertegenwoordigers binnen de palen van kieschheid en gematigdheid moet houden, voornamelijk in de denkwijze en plaatsgrijpende begrippen en gevoelens der kiezers; en bij gevolg in de wijze zelve moet worden gezocht. Want die zijn het toch, welke in het laatste resort over de hoedanigheden, het gedrag en de pligtvervulling van hunne afgevaardigden uitspraak doen, door hen alsdan niet weder in te kiezen. En bovendien, vermag uit den aard der zake iedere vergadering het regt uitoefenen, om hare eigene orde te handhaven; allerminst kan deze bevoegdheid aan het eerste ligchaam van staat worden betwist. Huis-houdelijke reglementen zijn meestal daartoe genoegzaam, en waar zij te kort zijn, kan uit hoofde eenig lid, ofschoon tot de orde terug geroepen, zich aan later schuldig gemaakt, of tot verstoring der openbare rust opgewekt hebben; zoo de wet, deze daden als strafbaar beschouwende, zoodanig een niet te vergeefs hebben bedreigd; — hoewel overigens een zekere onschendbaarheid, of onkwetsbaarheid, op alle door de volksvertegenwoordigers uitgebrachte gevoelens, moet rusten.

Maar zoo wij de pleitzaal en de Tweede Kamer al uit het oog konden verliezen, aan welk onheil zouden wij de gansche staatsbestuur blijf geteld achten, door de toepassing, die men van de vreemde uitdrukking, in het

ontwerp voorkomende: namelijk van *opzettelijke openlijke gesprekken*, zoo kunnen maken, om iemand van het *uitlokken tot minachting*, *hoon*, of *belediging* te beschuldigen. Deze wonderlijke uitdrukking kan beteekenen: gesprekken; met opzet in het openbaar gehouden; doch even goed zoude men (met, door middel van een comma, de twee bijvoegelijke naamwoorden van een te scheiden) het kunnen opvatten, als of er stond; zoo wel *opzettelijke gesprekken*, als *openlijke*. Met opzettelijke zoude dan bedoeld kunnen zijn gesprekken, waarin eenig opzet tot het plegen der beoogde misdrijven was te bespeuren, en welke daartoe niet eens in het openbaar, of zoo als het ontwerp zegt, openlijk hadden behoeven gehouden te worden. Dus zou zoodanig gesprek, met dat van karakter van opzettelijkheid gekleurd, tegen een paar schijnvrienden gehouden, u reeds strafbaar maken, zoo het door dezen verraderlijk mogt aangebragt worden. Welk een stelsel!

Maar laat ons aannemen, dat deze twee bijvoegelijke naamwoorden nimmer op die wijze zullen gescheiden worden, en dat derhalve ieder zoodanig *opzettelijk* gesprek, ook, tevens *openlijk* moet zijn gehouden; — welke waarborg ligt er dan nog in die omschrijving van *openlijk*, om ook niet elk gesprek, in eenige der dagelijksche algemeene bijeenkomsten van menschen gevoerd, te houden voor zoodanig een, dat *openlijk* heeft plaats gehad. *Openlijk* spreekt men in ieder gezelschap, waar het fluisteren als onwelveogelijk is gebrandmerkt. In elke vergadering zegt men *openlijk* zijn gevoelen, doch hierom nog niet *openbaar*, zoo als geschiedt, wanneer de pleidooijen van een regtsgeeding met open deuren worden gehouden, en de Tweede Kamer in het openbaar raadpleegt. Alles, wat *openbaar* geschiedt, is tevens *openlijk*; maar alles wat *openlijk* geschiedt, is daarom nog niet *openbaar*. Want binnenshuis voert men ook *openlijke* gesprekken, wanneer men hoorbaar voor de huisgenooten zonder geheimen spreekt. Tot welke gruwzame gevolgtrekkingen leidt dit stelsel!

Doch vragen wij eindelijk, waarom alle deze dubbelzinnige, duistere, algemeene en even daarom strengre bepalingen? Is dan *Nederland* met zulk eene mate van oproerigheid beziel, — is de kwaadwilligheid zoo hoog gestegen, dat de treurige noodzakelijkheid bestaat, dat het oogenblik thans geboren is, om, ten einde verder onheil af te wenden, de vrijheid van de drukpers, ten aanzien van haren invloed op de beoordeeling van de algemeene belangen van staat, geheel den bodem in te slaan en zelfs de vrijheid van spreken aan banden te leggen? Genomen, dat deze toestand in de daad plaats vond, wat zal de uitsluiting van de drukpers, om zich namelijk met het inwendige van het staatsbestuur bezig te houden, anders uitwerken, dan dat de *Parijsche* dagbladen een tienmaal hoogerem toon omtrent onze zaken zullen aanheffen, dan ooit onze eigene zuidelijke bladen hebben gevoerd?

En het zullen juist de zuidelijke provincien zijn, die zich het meest in deze schaverhaling, wegens de uitsluiting onzer eigene drukpers, zullen verlustigen, of die het naast aan derzelve grenzen op vreemd grondgebied drukkerijen zullen zien oprigten, met geen ander oogmerk daargesteld, dan om de pijnlijke banden, die men haar in dit land zal hebben aangelegd, te slaken, en niet telkens met vervolgingen bedreigd te worden.

Doch wie is buitendien dwaas genoeg, om onze zedelijkheid zoo laag te schatten, dat de vrijheid der drukpers daarom voor verderfelijk zou moeten gehouden worden?

Met die vrijheid is zoo wel het jezuitisme als de willekeur onbestaanbaar. Beide moeten zwichten voor de kracht der waarheid. En, gelijk het meermalen gezegd is, — het beste middel tot herstel of tot voorkoming van dwaling, tot verguizing van het rijk der duisternis, — is de vrijheid van de drukpers. Laat haar de schande van grove zinnelijkheid voor oogen stellen, — de ondeugd ontmaskeren; laat het aan hare zorg over, de bespotting en de verguizing van al wat zedig is; te brandmerken, — en weet gerust, dat de misdaad en de boosheid zullen vlieden, — dat de deugd bij dat ontstoken licht meer zal winnen, dan door den kerker, waarin met u we schijnheilige wet ook den onschuldige kan geraaken.

Ruimt dan liever de brandstof op, die nog in het midden van alle instellingen ligt; en te vergeefs zal men de vlam trachten te ontsteken. Vol doet ons aan billijke verlangens en verwachtingen.

Houdt niet vast aan de meening, dat art. 226, door te bepalen, dat het *OPENBAAR* onderwijs een *aanhoudend voorwerp van de zorg der Regering* is, de volle beschikking daarvan bij uitsluiting aan de uitvoerende magt heeft opgedragen. Laten integendeel de instellingen van het onderwijs een voorwerp van de *wetgevende magt* worden; en het geschreeuw om vrijheid en monopolie, waaraan zij zelve geen duidelijk begrip weten te hechten, zal gedaan zijn.

Houdt af van stellingen te prediken, die niet in de grondwet liggen, die tot willekeurige eenhoofdigheid leiden, en daarom afgrijzen wekken en verbitteren. Erkent dus de afscheiding der drie hoofdmachten; maar wederspreekt en ontkent ze niet; en plaatst nevens een onschendbaar Koning, de verantwoordelijkheid zijner ministers, die tot waarborg moet strekken tegen de overschrijding der bij de grondwet omschrevene koninklijke magt. Want, door die verantwoordelijkheid stoutmoedig weg te redeneren, stelt gij alle instellingen op losse schroeven, en wekt gij de denkende menschen tot wederspraak en zelfs tot afkeer op.

Herstelt de jurij, waarbij men elders zich zoo wel bevindt, indier de groote meerderheid der natie ze terug verlangt. Laat de regterlijke magt niet de daad onafhankelijk zijn. Zoo er dan conflicten noodig zijn, laat ze niet uit kracht van een eenvoudige besluit, zoo als dat van den 5den October 1822, bestaan; maar dat ze door de wet op eenen billijken voet worden vastgesteld en geregeld, zonder daarbij den invloed der regterlijke magt uit te sluiten.

Zijt vrijgevig in uwe wetten. Want; zoo er noodelooze strengheid in heerscht, verharden zich niet alleen de gemoederen, maar zij vervreemden zich ook van dezelve, in stede van die hoog te schatten, en opregtelijk aan te kleven; en terwijl de menschen dus tot derzelve duurzaamheid zouden moeten medewerken, zullen zij steeds naar andere instellingen blijven haken, en niet minder tot onrust en woeling geneigd zijn, als wenschende aanhoudend uit hunnen moeilijken toestand te geraken.

Laat de waarheid vrij uitspreken, al is zij soms wat gevoelig om te hooren; en vertoort u niet te zeer, al mogt juist niet alles in het regte licht gesteld of voorgedragen worden. De vrijheid van denken en spre-

ken is een te dierbaar kleinood, om er niet eenige opoffering der eigen-
liefde voor veit te hebben, — om niet bij wijlen het bittere, dat er aan
verbonden is, geduldig te lijden. Zijt een waar vaderlander, gelijk de
edele KEMPER, die immers de weldaad eener vrije drukpers niet aan zij-
nen geboorte-grond wilde ontrukkt hebben, om dat hij zelve door haar was
aangerand en miskend.

WINTERSWYK, den 17^{den} Januarij,

Den 8^{sten} dezer maand werd, ter vergadering van het Plaatselijk Be-
stuur dezer Gemeente, door den voorzitter op eene vereerende wijze en
met eene toepasselijke aanspraak, aan den heer *Joseph Reichman*, Med.
Dokter alhier, weder uitgereikt eene gouden medaille (zijnde de vierde
medaille welke Z. WED. bekwaam) bij Zijner Majesteits besluit van den
11^{den} Mei 1828 No. 23, aan Zijn WelEdele toegewezen ter belooning
van zijnen belangloozen ijver ter bevordering der koepokinöting gedu-
rende het jaar 1826, waarvoor Zijn WelEdele in gepaste bewoordingen
zijne dankerkentenis heeft betuigd, en tevens verzekerd zich voor het
vervolg steeds te zullen beijveren, om aan het edel doel van den hoogen
gever te blijven beantwoorden.

GESCHIEDKUNDIGE HERINNERINGEN.

Den 23^{sten} Januarij 1455 verklaarde PHILIPS VAN BOURGONDÏE *Alk-
maar* tot eene stad.

Den 23^{sten} dito 1581 werd het verdrag met den hertog van ANJOU
plechtig bezwooren.

Den 23^{sten} dito 1673 werd MOZES PAIN EN VIN, die aan de *Nieuwer-
brugge* een onhoudbaren post gelaten en, door het wijken van KONINGS-
MARK uit *Bodegrave*, van *Holland* afgesneden, en toen ook van daar
naar *Gouda* geweken was, waarom hij door den kriegsraad tot eene eeu-
wige gevangenis, maar door den prins tot onthoofding veroordeeld werd,
te *Alphen* in het leger ter dood gebragt.

Den 24^{sten} dito 43 werd CALIGULA, IV^{de} Romeinsche Keizer, ver-
moord.

Den 24^{sten} dito 1742 werd de Keurvorst van *Beijeren*, onder den
naam van KAREL VII, tot Keizer van *Oostenrijk* verheven.

ARNHEM, den 23^{sten} Januarij.

Het water is hoog in den *Rijn* aan de Paal:

Den 22 Jan. 1 El 3 Palm o Duim; gewassen o D., gevallen 10 D.

Den 23 dito 1 El o Palm o Duim; gewassen o D., gevallen 30 D.

Met goedkeuring van de Wel Edel Achtbare Heeren Burgemeester en
Wethouders dezer Stad, zullen de Hoogduitsche Operisten van *Am-
sterdam*, onder Directie van J. H. DESSAUR en FRANS-

MAN, het genoegen hebben,
Op Woensdag den 28^{sten} Januarij 1829,
Tot eene *Vijfde* en laatste Representatie van het Abonnement

te vertoonen:
DON JUAN,

DER STEINERNE GAST.

Groots vermaarde Opera, in vier bedrijven. Muziek van MOZART.
Zulkende deze Opera met alle daartoe behoorende Costumes, Decora-
toren en verderen toetsel worden uitgevoerd.

Wegens de uitgebreidheid dezer alom beroemde Opera, het meester-
werk van den onsterflijken MOZART, kan geen nastuk plaats hebben.

NB. De respectieve Heeren Intekenaars worden verzocht hunne Abon-
nement-kaartjes op dien avond te gebruiken, zullende dezelve
verder niet meer geldig zijn.

Heden morgen ten drie ure, beviel allervoortspoedigst van
eene welgeschapene dochter Vrouwe J. E. W. PHAFF,
hartelijk geliefde Echtgenoot van

WAGENINGEN,
den 19^{den} Januarij 1829.
Mr. H. B. VAN DAALEN.

Den 19^{den} Januarij 1829 overleed te AMSTERDAM, mijn geliefde
Echtgenoot, W. MOS, in den ouderdom van ruim 42 jaren.
A. L. JAMIN.

Wed. w. mos.

Deze tot kennisgeving aan Familie en
Bekenden.

Heden overleed alhier, in den ouderdom van bijna 60 jaren,
de Hoog Edel Gestrenge Heer J. C. RENNO, Generaal-
Majoor, Ridder van de Militaire Willems-Orde, 3^{de} Klasse,
Provinciale Kommandant van *Gelderland*, teedergeliefde Echt-
genoot van

ANNA,
den 21^{sten} Januarij 1829.
J. C. DE VRIESE,
Wed. RENNO.

§ § § De Notaris Mr. E. A. HOOGLANDT, te
§ § § *Dieren*, is voornemens om op Woensdag den 28^{sten} Ja-
§ § § nuarij 1829, aan te vangen des voormiddags ten negen
§ § § ure, ten huize van PIETER WEZENAR, Mo-
§ § § lenaar te *Laagsoeren*, Kanton *Velp*, publiek Erfhuiswijze te ver-
§ § § kopen:

Eenen aanzienlijken BOEREN INBOEDEL, als:
KISTEN en KASTEN, een EIKEN HOUTEN
KABINET, eene beste VRIESSCHE KLOK,
BEDDEN met hun TOEBEHOOREN, KOPER,
TIN, BLIK, YZER en AARDEWERK, DEEL,
MELK- en KARNGEREEDSCHAP; onderschei-
dene zoo dragtige als gaste KOEBEESTEN, PAAR-
DEN, vette VARKENS, eene menigte HOOI, STROO
en opgevoerscht KOORN; eene nieuwe lange KAR, PLOEG
en YZEREN EEGDEN; AARDAPPELEN,

eenige AFBRAAK, eenig gehakt EIKEN- en BER-
KEN HOUT, en hetgeen verder ten dage voorschreven te voor-
schijn zal worden gebragt. — Alles daags te voren ten huize voornoemd
te bezigtigen.

§ § § De Notaris L. FROWEIN, residerende te *Ze-
§ § § venaar*, zal op Dingsdag den 27^{sten} Januarij 1829, des
§ § § voormiddags ten elf ure, aan het huis van den Kastelein
§ § § DERK JANSSEN, op de Markt te *Zevenaar*, doen in-
§ § § zetten, en in dezelfde Veiling bij genoegzame gelding, finaal verkoopen:
§ § § Eene WEIDE, genaamd *het Meerslag*, groot 5 Bunders, 21
§ § § Rueden en 72 Ellen, gelegen in de Gemeente *Duiven*, belendende ten
§ § § Noorden de Domeinen, ten Oosten de straat, ten Zuiden R.
§ § § SPAAN en ten Westen de *Landeweerswal* en de *Wetering*,
§ § § toebehoorende aan de erfgenamen van Mevrouw de Wed. TEND-
§ § § BING, vroeger het eigendom van den Heer von COTZ-
§ § § HAUSEN.

Twee derde gedeelten van den koopprijs, kunnen drie jaren, tegen
eene rente van vier percent in die Weide gevestigd blijven; terwijl na-
dere informatie te bekomen zijn, ten Kantore van gemelden Notaris te
Zevenaar.

§ § § HOUT-VERKOOPING, op Vrijdag den
§ § § 13^{den} Februarij 1829, des namiddags ten drie ure, ten
§ § § huize van J. KUPPEN, in den *Roodek Eend-
§ § § te Neerbosch*, Schependom van *Wageningen*, te koop te
§ § § ceelen zware EIKEN BOOMEN, zeer geschikt voor Timmer-
§ § § en Molenwerk, staande in de *Boschen de Kleine Meihorst* en *Hooge*
§ § § *Schependaken*, bij de *Teersche Sluis* te *Neerbosch*, mitsgaders zestien
§ § § perceelen DENNEN BOOMEN, staande in het *Besch*
§ § § *Zaailust*, bij *Sint Antonis Molen* te *Hatert*; alles aan den grooten
§ § § weg tusschen *Nijmegen* en *Grave*, waaromtrent informatie te bekomen
§ § § is bij den Deurwaarder THOONSEN, te *Neerbosch* voornoemd.

§ § § Op Vrijdag den 30^{sten} Januarij 1829, des morgens ten elf
§ § § ure, in de *Koornhoeven*, onder *Voorstonden*, zal door
§ § § den Notaris DE KRUYFF in het openbaar wor-
§ § § den verpacht: de VOORSTONDENSCHEN WA-
§ § § TERKOORNMOLEN.

§ § § Uit de HANDTEKOOP of TE HUUR,
§ § § om met primo Mei 1829 te aanvaarden, twee zeer nering-
§ § § rijke en bijzonder gelegene UITSPAANINGEN,
§ § § met annexe TUIJNEN, KEGELBAAN, BOOM-
§ § § GAARD en WEIDELANDEN, gelegen bij *Arnhem*
§ § § tegen over de *Rijnbrug*, thans te zamen gebruikt wordende bij *A.*
§ § § *DEGEN* op de *Praast*; te bevragen bij den Notaris Mr. *van*
§ § § *HUGENPOTH* te *Arnhem*, voor primo Februarij 1829.

§ § § UITDE HANDTEKOOP of TE
§ § § HUUR, tegen primo Mei aanstaande: het BUI-
§ § § TENGOD SCHOONOORD, zeer aan-
§ § § genaam gelegen, kort bij de Stad *Arnhem*, aan de vermaarde *Wandeling*
§ § § *onder Langs en Boyen Over*, tegen de helling van den Berg, met
§ § § een BOSCHJE, en een KOEPEL boven op den Berg,
§ § § vlak aan den *Utrechtschen Straatweg*, en een schoon uitzicht hebbende
§ § § over de geheele *Betuwe*. — Te bevragen bij E. TRAA-
§ § § *NOER*, Mr. Smid, in de *Koningsstraat*, te *Arnhem*. — Briefven
§ § § franco.

§ § § Te WAGENINGEN is UITDE HAND
§ § § TE KOOP OF TE HUUR:
§ § § EEN KAPITAAL HEERENHUIS,
§ § § van ouds genaamd *het Kasteel*, hebbende vijf en twintig, een groot
§ § § en kleine BOVEN- en BENEDEN KAMERS,
§ § § waarvan vele Behangen, Geplafoneerd en van STOOKPLAAT-
§ § § SEN zijn voorzien, acht KINDER-, DOMESTIE-
§ § § KEN- en PROVISIE KAMERS, ruime ZOL-
§ § § DER, KEUKENS, VERWULFDE KELDERS,
§ § § POMPEN, REGENBAK en verdere GEMAKKEN,
§ § § met eenen op zijde van het Huis gelegen ENGELSCHEN
§ § § TUIN, beplant met HEESTER- en BLOEMGE-
§ § § WASSEN; — ruime STALLING voor Paarden en Melk-
§ § § koeijen, HOUIZOLDERS, KOETSHUIS,
§ § § WAGENHUIS, VARKENSHOK, MELK-
§ § § HUIS en afgesloten ASCHHOK, KOELKELDER
§ § § en KLIPPENHOK, WERK- en KNECHTSKA-
§ § § MERS, AARDAPPELEN, GROENTEN-
§ § § en YSKELDER, alles aan elkander, staande op een extra ruim
§ § § met YZEREN HEK afgesloten, BASSE-COUR,
§ § § beplant met zware KASTANJE-, KINA- en NOO-
§ § § TIEN BOOMEN.

Voorts met deszelfs uitgestrekte TUIJNEN, MOESGRON-
§ § § DEN, beplant met vele weldragende en exotische VUCHT-
§ § § BOOMEN, WANDELINGEN, BROUWER-
§ § § ORANJERIE, en boven dezelve een TUIN met
§ § § MELKAMER, een schoon uitzicht hebbende over de
§ § § de op den *Rijn*, en eindigende de VISSCHERY, in *Stads Gracht*,
§ § § zoo verre dezelve om het voorschreven perceel zich uitstrekt.
§ § § Nadere informatie te bekomen ten Kantore van Mr. H. B.
§ § § *van DAALEN*, Notaris te *Wageningen*.

§ § § BERIGT VAN INTEEKENING.
§ § § Gebroeders THOMPSON, Boekdruckers en Verkoopers te *Rotter-*
§ § § dam, zullen bij Intekening uitgeven: Eene *Nederduitsche Vertaling*
§ § § van het LESE- UND GEBETHBUCH von J. M. SAILER, naar de
§ § § voormer derde uitgave door M. A. VAN STEENWYK, R. K. Fr. en Pr. te
§ § § *Zustermeer*.

De Intekening blijft geopend tot den 31^{sten} Januarij, zullende na dien
§ § § tijt geene Intekenaars meer worden aangenomen.